

Aj v ústnej narácii figuruje motív zvláštneho pôvodu hrdinu. Štefánik pochádzal z rodiny farára. Dalo by sa povedať, že jeho pôvod v sebe nesie prvok neobyčajnosti. Ako príklady uvádzam niektoré citáty:

„A to taká starká bapka ho opatrúvali práda, lebo oni mali Sčefánička vác detí, ta ho opatruvali tá bapka im.“

Z. R., 1896, Prieblasné č. 93, archív SNS 486/70, s.116.

„V rodine bolo mnoho detí, maminka s pestúnkou ich nestačili opatruvať. O Milanka sa starala babička a jej pomáhala babka Kubovička. Babku Kubovičku veľmi cítil a si cenil. Kedykoľvek sa vrátil zo sveta, zabehol do chalúpky k babke Kubovičke, doviedol ju na faru a pokiaľ bol doma, musela s ním pri stole sedávať. A zo sveta písal: <<Opatrujte mi dobre moju Kubovičku>>“ (SVOBODOVÁ 1929:94).

„Milankov otec volal sa Pavel. Jeho otec - starý otec Milankov - tiež sa volal Pavel. Pavlova žena - stará matka generála Štefánika - bola tiež z rodiny farárskej. Jej otec - Ján Šulek - bol farárom v Sobotišti. Mal neobyčajne veľkú rodinu 12 detí! Duaja jeho synovia zomreli mučedníckou smrťou pre národné povedomie; jeden z nich (Vítko) bol obesený dňa 20. októbra 1848 pri Hlohovci maďarskými gardistami a druhý sa v komárňanskom väzení ani popravy nedočkal, mal totiž putá tak hlboko zarezané na rukách, že v noci pred popravou v bolestiach zomrel. Syn Ľudevit stal sa farárom a Bohuslav zachránil si život útekom pred Maďarmi do Horvátska. Stará matka generála Štefánika bola teda vlastnou sestrou Šulekovcov, ktorí majú v slovenskej histórii tak čestné miesto.“

Otec generála Štefánika prezradzoval už v mladom veku nebojácnosť. Keď mal štyri roky stratil sa z domu. Keď počul, že nikto nebude dobrovoľníkov vítať, umienil si, že ich uvíta sám. Vedel, z ktorej strany dobrovoľníci prichádzali a tak išiel ich vítať s drevou, motúzom priviazanou šablou po boku. Bol vtedy sychravý jesenný čas. Keď išli príbehol k nim, uzal šabličku do ruky a vykrikol: <<Sláva Slovákom, ja vás vítam!>>. Keď sa dojali vojací pýtali chlapčeka odkiaľ prišiel a kto je, povedal nebojácnie: <<Apenko hovorili mamičke, že vás už nebude nik vítať, keď nám Maďari zabili ujenka>>. O tejto príhode rozprával neskôr veľmi často s veľkým vnútorným pohnutím sám slávny Hurban, ktorý bol krstným otcom Paľka Štefánika“ (ZBAVITEL 1929:11-12).

Ďalším zo skúmaných mýtických prvkov bolo dieťa so zvláštnymi schopnosťami. V gréckej mytológii jedným z prvých skutkov Apollóna-dieťaťa bolo, že potrestal delfského draka Pythóna, pretože prenasledoval jeho matku - titánku Léthó. Heraklés bol dieťaťom obdareným nadmernou silou - v kolíske

dokázal uškrtiť dvoch hadov. Pryderi, hrdina waelškého cyklu Mabinogi, rástol neobyčajne rýchlo - keď mal jeden rok, bol veľký ako trojročné dieťa. V Nartskom epose sú Sosruko a Soslan už od malička mocnejší a prefikanejší ako ich vrstvovníci, a napokon prevyšujú i od seba starších. Írsky hrdina, Fionn mac Cumhaill, bol po narodení hodený do vody, ale miesto toho, aby sa utopil, vynoril sa s rybou v ruke. Kristus už ako dvanásťročný vedomostami prevyšoval učencov v chráme. Islamská tradícia hovorí, že keď sa Muhammed narodil, vzal hrst zeme a hľadel do neba, podľa čoho usudzovali, že bude významný prorok.

Tento mýtický prvok je prítomný aj v naratívoch o M. R. Štefánikovi:

„Štefánik ket začal rásť, ešče ani nebehál, už sa pítal do okna dickei. A to taká starká bapka ho opatrúvali práda, lebo oni mali Sčefánička vác detí, ta ho opatruvali tá bapka im. A inde sa nepítal stále len do toho okna. A furt už len tí hviezdički ukazoval, každý večer, každý večer to moselo byť. Tak. Aj ket bol vačí, aj ket rástel, šade dickei len do tých okien a práda ukazoval na tí hviezdičky. Každý večer. A práda ket prišiel vačého rozumu, potom ho dali učiť a za hvezdára. Chodieval často teda na to Bradlo a on to študoval, šak viete jakí velikí je to vrch. On to uždi čítal a merkuval tí hviezdy, jaká je kerá.“

Z. R., 1896, Prieblasné č. 93, archív SNS 486/70, s.116.

Mýtizácia „zhora“:

„Medzi deťmi uždy robil zmierovacieho sudcu a vymýšľal si ušľajake báchorky, aby mamičku ušetril hnev a deti trestu“ (SVOBODOVÁ 1929:94).

„Babička od svitania pracovala, bola ustáta, ukričaná deťmi, bola by si rada zdriemla. Malinký Milan to vypozoroval, mal ten podivuhodný dar, bleskovo vycítiť, čoho je komu treba, a sprostredkoval to medzi babičkou a deťmi“ (tamtiež).

„Od malinka čítaval v knižkách! Nemohol sa od nich odtrhnúť, čítal celé noci, až mu oči zčervenali“ (tamtiež).

„Už v útlom veku prejavoval lásku k pozorovaniu hviezd a k cestovaniu po mori. Častejšie vypravovala o tom jeho dobrá mamulienka: <<Keď som sa k Bohu modlila, majúc ho vo svojom náruči, oči môjho dobrého úbohého Milanka blúdili po nebi>>...“ (ZBAVITEL 1929:17).

„Do okna vydriapal sa častejšie a na otázku mamičkinu, čo tam hľadá, odpovedal uždy <<Čakám svoje hviezdičky, ešte nie sú všetky vonku!>>. Niekoľko si spravil z papiera trúbku. Bol to jeho ďalekohľad, ktorým pozeral hviezdné nebo“ (tamtiež).

Ďalším z overovaných mýtických prvkov boli nepriateľskí, prípadne nechopnejší bratia: V Starom zákone sú to Kain a Ábel alebo Jakubovi synovia a ich brat Jozef. V stredoázijskom epose Alpamyš má hlavný hrdina - Alpamyš -